เรื่องเสร็จที่ ๓๔๗/๒๕๓๒

บันทึก

เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.๒๕๓๐ (เมื่อครบกำหนดระยะเวลาสองปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาใช้บังคับแล้ว เจ้าหน้าที่ยังมีอำนาจเข้าไปทำการสำรวจเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนหรือไม่)

การทางพิเศษแห่งประเทศไทยได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๕๕๐๓/๒๑๕๗ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๓๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่าได้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนในท้องที่อำเภอปากเกร็ด อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี และเขตบางเขน เขตดุสิต เขตพญาไทเขตปทุมวัน เขตบางรัก เขตยานนาวา เขตห้วยขวาง เขตบางกะปิ เขตพระโขนงกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๓๐ ขึ้นใช้บังคับ เนื่องจากมีความจำเป็นเพื่อใช้สร้างทางพิเศษระบบทางด่วนขั้นที่ ๒ สายแจ้งวัฒนะ-บางโคล่ และสายพญาไท-ศรีนครินทร์เพื่ออำนวยความสะดวกและความรวดเร็วแก่การจราจรและการขนส่งอันเป็นกิจการสาธารณูปโภค พระราชกฤษฎีกานี้มีกำหนดอายุ ๔ ปี ซึ่งเป็นระยะเวลาที่การทางพิเศษฯเห็นว่า จำเป็นในการสำรวจเพื่อทราบข้อเท็จจริงที่แน่นอนเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืน แต่เนื่องจากมาตรา ๙[๑] แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.

---

[๑]มาตรา ๙ เมื่อพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖ ใช้บังคับแล้ว ให้เกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนที่แน่นอนให้เสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ถ้าเป็นการเวนคืนเพื่อสร้างหรือขยายทางหลวง ทางรถไฟ ทางพิเศษ คลองชลประทานหรือกิจการที่คล้ายคลึงกันต้องสำรวจให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว

เมื่อได้ดำเนินการสำรวจที่ที่จะต้องเวนคืนเสร็จเป็นบางส่วนหรือแล้วเสร็จทั้งหมด ให้เจ้าหน้าที่เสนอรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สำรวจแล้วเสร็จ ประกอบด้วยผู้แทนของเจ้าหน้าที่หนึ่งคน ผู้แทนกรมที่ดินหนึ่งคน ผู้แทนของหน่วยงานอื่นของรัฐหนึ่งคน และผู้แทนของสภาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำหน้าที่กำหนดราคาเบื้องต้นของอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืน และจำนวนเงินค่าทดแทนที่จะให้แก่บุคคลตามมาตรา ๑๘

ในกรณีที่พระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖ ผ่านเขตท้องที่ใด ให้มีผู้แทนของสภาท้องถิ่นนั้นแห่งละหนึ่งคนเข้าร่วมเป็นกรรมการตามวรรคสองด้วย

ในการกำหนดราคาเบื้องต้นของอสังหาริมทรัพย์และจำนวนเงินค่าทดแทนตามวรรคสอง ให้คณะกรรมการกำหนดราคาโดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๒๑ สำหรับราคาที่ดินให้คณะกรรมการกำหนดโดยถือราคาตามมาตรา ๒๑ (๒) หรือ (๓) แล้วแต่ราคาใดจะสูงกว่าเป็นเกณฑ์ และให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันได้รับแต่งตั้ง และให้ประกาศราคาที่กำหนดไว้ ณ สถานที่ตามมาตรา ๗

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นทำให้ไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามวรรคสี่ คณะกรรมการจะขอให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวขยายเวลาออกไปอีกก็ได้ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน

๒๕๓๐ ได้บัญญัติว่า ในกรณีที่เป็นการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างหรือขยายทางหลวง ทางรถไฟ ทางพิเศษ คลองชลประทาน หรือกิจการที่คล้ายคลึงกันเจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการสำรวจให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกา ซึ่งในกรณีนี้จะครบกำหนดสองปีในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๓๒ บทบัญญัติดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การทางพิเศษฯจึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายดังต่อไปนี้

๑. ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ไม่อาจทำการสำรวจเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่ต้องเวนคืนที่แน่นอนให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.๒๕๓๐ แต่เนื่องจากอายุของพระราชกฤษฎีกามีกำหนดสี่ปี ฉะนั้น แม้จะครบกำหนดระยะเวลาสองปีแล้ว เจ้าหน้าที่เวนคืนฯ ยังมีอำนาจที่จะเข้าไปในที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ในเขตที่ดินตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาเพื่อทำการสำรวจต่อไปได้ภายในกำหนดอายุของพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘[๒]แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.๒๕๓๐ ใช่หรือไม่

๒. ถ้าหากเจ้าหน้าที่เวนคืนฯ ไม่มีอำนาจที่จะเข้าไปทำการสำรวจหลังจากครบกำหนดเวลาสองปีตามมาตรา ๙ แล้ว การทางพิเศษฯจะต้องดำเนินการขอให้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนฉบับใหม่โดยยกเลิกพระราชกฤษฎีกาฉบับเดิมหรือไม่ และการตราพระราชกฤษฎีกาฉบับใหม่จะมีผลกระทบกระเทือนถึงการดำเนินการต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่เวนคืนฯ ได้กระทำไปแล้วตามพระราชกฤษฎีกาฉบับเดิมหรือไม่

ในการพิจารณาปัญหาที่ขอหารือมานี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้รับฟังคำชี้แจงเพิ่มเติมจากผู้แทนการทางพิเศษแห่งประเทศไทยสรุปความได้ว่า พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนในท้องที่อำเภอปากเกร็ด อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี และเขตบางเขน เขตดุสิต เขตพญาไทเขตปทุมวัน เขตบางรัก เขตยานนาวา เขตห้วยขวาง เขตบางกะปิ เขตพระโขนงกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๓๐ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๑ ภายในเขตที่ดินตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกามีปริมาณอาคารที่จะต้องสำรวจประมาณ ๗,๔๕๕ หลัง การทางพิเศษฯได้เริ่มทำการสำรวจตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๓๑ เมื่อถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๒ ได้สำรวจเสร็จไปแล้วประมาณ ๓,๔๕๔ หลัง มีอัตราเฉลี่ยการสำรวจเดือนละประมาณ ๓๑๔ หลัง เมื่อครบกำหนดระยะเวลาสองปีนับแต่วันใช้

---

[๒]มาตรา ๘ ภายในกำหนดอายุแห่งพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖ เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้าไปในที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่อยู่ภายในเขตที่ดินตามแผนที่เพื่อกระทำกิจการเท่าที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อทำการสำรวจและเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนที่แน่นอน แต่ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวทราบถึงกิจการที่จะต้องกระทำล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนเริ่มกระทำกิจการนั้น และผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวชอบที่จะได้รับค่าทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากกิจการที่ต้องกระทำนั้น

บังคับพระราชกฤษฎีกาคือวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๓๒ การทางพิเศษฯคาดว่าจะทำการสำรวจได้ประมาณ ๕,๖๕๒ หลัง คงเหลืออาคารที่จะต้องสำรวจอีกประมาณ ๑,๘๐๓ หลัง จึงมีปัญหาว่าหลังจากวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๓๒ แล้ว การทางพิเศษฯจะมีอำนาจเข้าไปทำการสำรวจต่อไปหรือไม่ ในปัญหานี้การทางพิเศษฯมีความเห็นแตกต่างกันเป็นสองฝ่ายกล่าวคือ ฝ่ายแรก เห็นว่าเมื่อครบกำหนดเวลาสองปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาใช้บังคับแล้ว การทางพิเศษฯ จะเข้าไปทำการสำรวจต่อไปไม่ได้ เพราะบทบัญญัติมาตรา ๙ เป็นข้อยกเว้นของมาตรา ๘ ฝ่ายที่สอง เห็นว่าบทบัญญัติมาตรา ๙ นั้น มีเจตนารมณ์จะเร่งรัดให้เจ้าหน้าที่เวนคืนฯ รีบดำเนินการสำรวจเพื่อทราบข้อเท็จจริงที่แน่นอนเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่ต้องเวนคืนให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็วเพื่อประโยชน์ของราษฎรที่เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืน ส่วนอำนาจในการทำการสำรวจของเจ้าหน้าที่เวนคืนฯ นั้นบัญญัติเอาไว้ในมาตรา ๘ ดังนั้น ตราบเท่าที่พระราชกฤษฎีกายังไม่สิ้นอายุ เจ้าหน้าที่เวนคืนฯ จึงมีอำนาจเข้าไปในที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ในเขตที่ดินตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาเพื่อทำการสำรวจได้ การทางพิเศษฯได้เสนอปัญหานี้ให้คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการฯมีความเห็นว่า เมื่อครบกำหนดสองปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาใช้บังคับแล้ว เจ้าหน้าที่เวนคืนฯ จะเข้าไปทำการสำรวจต่อไปไม่ได้ แต่คณะกรรมการฯไม่ได้พิจารณาต่อไปว่าหากไม่สามารถทำการสำรวจให้เสร็จภายในเวลาสองปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาใช้บังคับ เจ้าหน้าที่เวนคืนฯ จะต้องดำเนินการต่อไปอย่างไร การทางพิเศษฯจึงขอหารือปัญหายังคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อจะได้ถือปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณาปัญหาที่ขอหารือมาประกอบกับคำชี้แจงเพิ่มเติมของผู้แทนการทางพิเศษแห่งประเทศไทยแล้วมีความเห็นว่า ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับปัญหาที่ขอหารือมามีอยู่ว่า (๑) ได้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนในท้องที่อำเภอปากเกร็ดอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ฯลฯ เมื่อ พ.ศ.๒๕๓๐ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑มกราคม ๒๕๓๑ (๒) พระราชกฤษฎีกานี้ได้ระบุอายุใช้บังคับไว้สี่ปี (๓) การทางพิเศษฯได้เริ่มทำการสำรวจเมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๓๑ (๔) อสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องสำรวจเป็นอาคารประมาณ ๗,๔๕๕ หลัง (๕) เมื่อครบสองปีคาดว่าจะสำรวจได้ประมาณ ๕,๖๕๒ หลัง (๖) เหลืออาคารที่จะต้องสำรวจอีกประมาณ ๑,๘๐๓ หลัง ปัญหาที่ขอหารือมาประการแรกมีว่า เมื่อครบสองปีนับแต่วันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวข้างต้น เจ้าหน้าที่จะมีสิทธิเข้าไปในที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่อยู่ภายในเขตที่ดินตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาเพื่อทำการสำรวจอาคารที่ยังไม่ได้สำรวจได้ต่อไปหรือไม่

เมื่อพิจารณาความในมาตรา ๙[๓] ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๓๐ โดยตลอดแล้ว จะเห็นได้ว่า เหตุผลที่มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติบังคับให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการสำรวจเพื่อทราบข้อเท็จจริงที่แน่นอนเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนให้เสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาใช้บังคับ ก็เพื่อจะให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสำหรับ

---

[๓]โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)

ทำหน้าที่กำหนดราคาเบื้องต้นของอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนตามมาตรา ๙ วรรคสอง และพึงสังเกตว่า ถึงแม้ว่าเจ้าหน้าที่จะดำเนินการสำรวจไม่แล้วเสร็จทั้งหมด แต่เสร็จเพียงบางส่วนก็อาจแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นได้เช่นเดียวกัน ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดราคาเบื้องต้น มาตรา ๙ วรรคสี่ได้บัญญัติบังคับให้คณะกรรมการดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันได้รับแต่งตั้ง ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวัน มาตรา ๙ วรรคห้าได้บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการที่จะขอให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาขยายเวลาออกไปอีกได้ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน ในส่วนที่เกี่ยวกับกำหนดเวลาที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙ มีข้อสังเกตว่า มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง ไม่ได้บัญญัติให้มีการขยายเวลาสองปีสำหรับการสำรวจของเจ้าหน้าที่ ดังเช่นที่ได้บัญญัติให้มีการขยายเวลาสำหรับการกำหนดราคาเบื้องต้นของคณะกรรมการตามมาตรา ๙ วรรคห้า

เมื่อมาตรา ๙ วรรคหนึ่งของพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.๒๕๓๐ ไม่ได้บัญญัติให้มีการขยายเวลาสำหรับการสำรวจของเจ้าหน้าที่อสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนหรือไม่ หรือเจ้าหน้าที่ยังคงมีสิทธิที่จะเข้าไปสำรวจได้ต่อไปโดยอาศัยความในมาตรา ๘[๔] ซึ่งบัญญัติว่า "ภายในกำหนดอายุแห่งพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖[๕] เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้าไปในที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่อยู่ภายในเขตที่ดินตามแผนที่ (ท้ายพระราชกฤษฎีกา) เพื่อกระทำกิจการเท่าที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อทำการสำรวจและเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนที่แน่นอน....." และเมื่อพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนในท้องที่อำเภอปากเกร็ดฯลฯ พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้บัญญัติอายุการใช้บังคับไว้สี่ปี จะถือได้หรือไม่กำหนดเวลาที่เจ้าหน้าที่จะเข้าไปในที่ดินเพื่อทำการสำรวจมีอายุสี่ปี มิใช่สองปี ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้ว มีความเห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง ซึ่งบังคับให้เจ้าหน้าที่การทางพิเศษฯทำการสำรวจให้เสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาใช้บังคับ ก็เพื่อจักได้มีการเริ่มต้นพิจารณากำหนดราคาเบื้องต้นของอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนโดยคณะกรรมการที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาแต่งตั้ง และถึงแม้จะทำการสำรวจไม่เสร็จทั้งหมดแต่

---

[๔]โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒)

[๕]มาตรา ๖ พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนต้องระบุ

(๑) ความประสงค์ของการเวนคืน

(๒) เจ้าหน้าที่เวนคืน

(๓) กำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนเท่าที่จำเป็น

ให้มีแผนที่หรือแผนผังประเมินเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนและแสดงเขตที่ดินที่อยู่ในบริเวณที่ประเมินนั้นติดไว้ท้ายพระราชกฤษฎีกานั้น แผนที่หรือแผนผังดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งแห่งพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาเช่นว่านี้ให้ใช้บังคับได้มีกำหนดสองปี หรือตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกานั้น แต่ต้องไม่เกินสี่ปี แล้วแต่จะเห็นว่าจำเป็นเพื่อทำการสำรวจที่ดินที่จะต้องเวนคืนนั้น

เสร็จเพียงบางส่วนเจ้าหน้าที่ก็อาจขอให้รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นได้เช่นเดียวกัน บทบัญญัติดังกล่าวนี้ถือได้ว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ มีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยเหลือให้เจ้าของที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนได้รับเงินค่าทดแทนโดยเร็ว กล่าวคือ เมื่อคณะกรรมการได้กำหนดราคาเบื้องต้นสำหรับที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนแล้ว เจ้าหน้าที่อาจอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง[๖]เจรจาตกลงซื้อขายและกำหนดจำนวนเงินค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืน เพื่อดำเนินการจัดซื้อและจ่ายค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายต่อไป แต่ค่าทดแทนที่จะจ่ายให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองจะต้องไม่เกินราคาเบื้องต้นที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อวัตถุประสงค์ของบทบัญญัติที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ทำการสำรวจอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนให้เสร็จภายในสองปีมีลักษณะดังได้กล่าวมาข้างต้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) จึงเห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวไม่เกี่ยวกับสิทธิของเจ้าหน้าที่ที่จะเข้าไปในที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่อยู่ภายในเขตที่ดินตามแผนที่เพื่อกระทำกิจการเท่าที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อทำการสำรวจและเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืน เพราะสิทธิของเจ้าหน้าที่ที่จะเข้าไปในที่ดินนั้น มาตรา ๘ ได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้าไปได้ภายในกำหนดอายุแห่งพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖ และตามข้อเท็จจริงปรากฏว่าพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖ ได้กำหนดอายุการใช้บังคับไว้สี่ปี ฉะนั้น สิทธิของเจ้าหน้าที่ที่จะเข้าไปในที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ที่อยู่ภายในเขตที่ดินตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาเพื่อกระทำการสำรวจจึงมีอายุสี่ปีมิใช่สองปีดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง

กล่าวโดยสรุป คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒)เห็นว่าความเห็นของการทางพิเศษฯฝ่ายที่สองที่เห็นว่า เมื่อครบกำหนดเวลาสองปีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่งแล้ว เจ้าหน้าที่เวนคืนฯ ยังมีสิทธิที่จะเข้าไปในที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ในเขตที่ดินตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาเพื่อกระทำการสำรวจต่อไปได้ภายในกำหนดอายุสี่ปีตามที่พระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามมาตรา ๖ กำหนด ทั้งนี้โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนฯ พ.ศ.๒๕๓๐ จึงเป็นความเห็นที่ถูกต้อง

สำหรับปัญหาประการที่สองที่หารือว่า ถ้าหากเจ้าหน้าที่เวนคืนฯ ไม่มีอำนาจที่จะเข้าไปทำการสำรวจหลังจากครบกำหนดเวลาสองปีตามมาตรา ๙ แล้ว การทางพิเศษฯจะต้องดำเนินการขอให้มีการตราพระราชกฤษฎีกาฉบับใหม่โดยยกเลิกพระราชกฤษฎีกาฉบับเดิมหรือไม่

---

[๖]มาตรา ๑๐ ในระหว่างใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีอำนาจตกลงซื้อขายและกำหนดจำนวนเงินค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อดำเนินการจัดซื้อและจ่ายค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวต่อไป แต่จะให้ราคาหรือค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวเกินกว่าราคาเบื้องต้นที่คณะกรรมการตามมาตรา ๙ กำหนดไว้ไม่ได้

และการตราพระราชกฤษฎีกาฉบับใหม่จะมีผลกระทบกระเทือนถึงการดำเนินการต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่เวนคืนฯ ได้กระทำไปแล้วตามพระราชกฤษฎีกาฉบับเดิมหรือไม่นั้น เมื่อได้วินิจฉัยปัญหาประการแรกไปแล้วว่า แม้จะครบกำหนดเวลาสองปีตามมาตรา ๙ แล้ว เจ้าหน้าที่ก็ยังมีอำนาจที่จะเข้าไปทำการสำรวจต่อไปได้จนครบกำหนดอายุของพระราชกฤษฎีกา ปัญหาประการที่สองที่หารือมานี้จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร
(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)
รองเลขาธิการ ฯ
ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สิงหาคม ๒๕๓๒